

PARLEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2010-2011

24 JUIN 2011

PROPOSITION DE RÉOLUTION

relative à l'avenir du Palais de Justice

(déposée par MM. Vincent LURQUIN (F), Freddy THIELEMANS (F), Mmes Julie de GROOTE (F), Bianca DEBAETS (N), Annemie MAES (N) et Marie NAGY (F))

Développements

L'avenir du Palais de Justice de Bruxelles apparaît incertain dans le maintien de sa fonction historique, à savoir abriter la fonction de juger.

Le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale a pris connaissance de l'appel à projet lancé par les autorités fédérales pour « repenser » le Palais de Justice. Dans l'exposé de cet appel, il apparaît que la fonction de juger ne serait pas nécessairement reprise dans cette nouvelle conception.

Cette orientation est d'autant plus étonnante que, hier encore, la Direction des Monuments et Sites de la Région bruxelloise demandait la reconnaissance du Palais de Justice comme patrimoine mondial de l'humanité par l'UNESCO, engagement solennel étant pris qu'il continue à assurer un rôle de justice¹.

1 « Il n'est par ailleurs nullement question de changer l'affectation du Palais de Justice, qui continuera, pour longtemps encore à abriter la fonction. » (<http://whc.unesco.org/en/tentativelists/5357/>, consulté en janv. 2011)

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

GEWONE ZITTING 2010-2011

24 JUNI 2011

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende de toekomst van het Justitiepaleis

(ingediend door de heren Vincent LURQUIN (F), Freddy THIELEMANS (F), mevrouw Julie de GROOTE (F), mevrouw Bianca DEBAETS (N), mevrouw Annemie MAES (N) en mevrouw Marie NAGY (F))

Toelichting

Het lijkt onzeker dat de historische functie van het Brusselse Justitiepaleis, te weten het huisvesten van de rechtsprekende functie, in de toekomst behouden zal blijven.

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement heeft kennis genomen van de oproep tot projecten die de federale overheid heeft gedaan om een nieuwe bestemming voor het Justitiepaleis uit te tekenen. Volgens de toelichting bij de oproep, zou er in de herbestemming niet noodzakelijk plaats zijn voor de rechtsprekende functie.

Die keuze wekt des te meer verbazing daar de Directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Gewest onlangs een aanvraag bij de UNESCO heeft ingediend om het Justitiepaleis te erkennen als werelderfgoed van de mensheid, waarbij de plechtige verbintenis werd aangegaan dat het gebouw zou blijven dienen voor de rechtsprekende functie¹.

1 “Il n'est par ailleurs nullement question de changer l'affectation du Palais de Justice, qui continuera pour longtemps encore à abriter la fonction.” (<http://whc.unesco.org/en/tentativelist/5357/>, geraadpleegd in januari 2011)

Depuis plusieurs années, on constate que la Régie des Bâtiments extrait du Palais les différents tribunaux qui y étaient abrités. Ainsi, ce sont successivement les cours et tribunaux du travail, les justices de paix, les tribunaux de police et de la jeunesse, les tribunaux civils et de commerce qui ont déserté leur implantation séculaire pour trouver refuge rue de la Régence, rue des Quatre-Bras, rue Ernest Allard ou sur les pourtours de la place Poelaert.

Ne restent finalement dans le Palais que les cours et tribunaux correctionnels, la Cour d'assises et la Cour de cassation.

L'impossible sécurisation du bâtiment ne peut être acceptée comme seule réponse. Pourquoi alors avoir déménagé toutes les juridictions nécessitant peu de mesures de sécurité, laissant au sein du Palais l'ensemble des juridictions pénales pour lesquelles une sécurité renforcée doit être observée ?

Symbole de la Justice au centre de notre capitale, le Palais est également un site classé. Ce classement met les autorités et citoyens bruxellois en première ligne quant aux conséquences des décisions qui seront prises pour redéfinir l'avenir d'un des emblèmes patrimoniaux les plus importants de Bruxelles.

L'assemblée parlementaire souhaite attirer l'attention du gouvernement régional sur les conséquences qu'aurait un changement de fonction du Palais :

- conséquence symbolique : en des temps où certains lui reprochent son manque de présence et d'efficacité, il est essentiel que son point d'ancrage demeure au cœur de la ville;
- conséquence budgétaire : pourquoi taire cette réalité que la décentralisation des cours et tribunaux a un coût plus important que le réinvestissement du Palais par les tribunaux qui l'ont déserté ?²

Al vele jaren wordt vastgesteld dat de Regie der Gebouwen de verschillende rechtbanken die zich in het Justitiepaleis bevinden, elders onderbrengt. Aldus zijn achtereenvolgens de arbeidshoven en -rechtbanken, de vredegerichten, de politierechtbanken, de jeugdrechtbanken, de burgerlijke rechtbanken en de rechtbanken van koophandel van hun honderdjarige vestigingsplaats verhuisd naar de Regentschapsstraat, de Vierarmenstraat, de Ernest Allardstraat of naar gebouwen in de omgeving van het Poelaertplein.

Uiteindelijk blijven in het Justitiepaleis enkel nog de correctionele hoven en rechtbanken, het Hof van Assisen en het Hof van Cassatie over.

Dat het gebouw onmogelijk kan worden beveiligd, kan niet als enige reden worden aanvaard. Waarom zijn dan alle rechtbanken waarvoor weinig veiligheidsmaatregelen vereist zijn, verhuisd en zijn de strafrechtbanken die een strengere beveiliging vereisen, in het Justitiepaleis gebleven?

Het Justitiepaleis is niet alleen het symbool van justitie in het centrum van onze hoofdstad, maar ook een beschermd gebouw. Daardoor ondergaan in eerste instantie de Brusselse overheden en burgers de gevolgen van de beslissingen die zullen worden genomen om een nieuwe toekomst uit te stippelen voor een van de belangrijkste erfgoedgebouwen van Brussel.

De parlementaire assemblee wenst de aandacht van de gewestregering te vestigen op de gevolgen van een eventuele bestemmingswijziging van het Justitiepaleis:

- symbolisch gevolg: in tijden waarin de rechterlijke macht gebrek aan zichtbaarheid en efficiëntie wordt verweten, is het van essentieel belang dat de gerechtelijke instellingen in het centrum van de stad verankerd blijven;
- budgettair gevolg: waarom verzwijgen dat de decentralisatie van de hoven en rechtbanken meer kost dan de verhuisde rechtbanken opnieuw te huisvesten in het Justitiepaleis?²

² Pour illustration, le montant du loyer annuel du Palais de justice Montesquieu (rue des Quatre-Bras, 13) est de 4.268.908 euros (http://www.buildingsagency.be/realisatieberichten_fr.cfm?key=167, consulté en janvier 2011). Celui du complexe de justice Portalis (rue des Quatre-Bras 2-4) est de 6.267.212,70 euros (http://www.regiedesbatiments.be/persberichten_fr.cfm?key=186, consulté en janvier 2011).

² Ter illustratie, de jaarlijkse huur van het Justitiepaleis Montesquieu (Vierarmenstraat 13) bedraagt 4.268.908 euro (http://www.buildingsagency.be/realisatieberichten_fr.cfm?key=167, geraadpleegd in januari 2011). De jaarlijkse huur van het justitiecomplex Portalis (Vierarmenstraat 2-4) kost 6.267.212,70 euro (http://www.regiedesbatiments.be/persberichten_fr.cfm?key=186, geraadpleegd in januari 2011).

- conséquence patrimoniale : le plus grand palais de justice du monde est aussi l'aboutissement du « tracé royal » et l'œuvre d'un des plus remarquables architectes belges : Joseph Poelaert. Conçu pour sa fonction de justice, l'amputer de celle-ci reviendrait à amputer d'une valeur essentielle l'ensemble du patrimoine architectural bruxellois. De plus, son abandon progressif pourrait entraîner son délabrement qui, à terme, rendrait sa rénovation prohibitive.

Bien entendu, construit au XIXème siècle, le Palais ne répond plus à l'ensemble des besoins et exigences actuels. Il doit nécessairement être aménagé pour s'adapter à la modernité de la justice dans son accessibilité, son obligatoire informatisation, ses conditions de travail au sein des greffes et des bureaux. Cela n'implique nullement que sa fonction de juger doive lui être enlevée.

Vincent LURQUIN (F)
Freddy THIELEMANS (F)
Julie de GROOTE (F)
Bianca DEBAETS (N)
Annemie MAES (N)
Marie NAGY (F)

- gevolg voor het erfgoed: het grootste justitiepaleis ter wereld is tevens het eindpunt van het Koninklijk Tracé en het werk van een van de grootste Belgische architecten: Joseph Poelaert. Als het gebouw zijn rechtsprekende functie verliest, verliest het Brussels architecturaal erfgoed een essentiële waarde. Bovendien zou de geleidelijke ontruiming het verval in de hand werken, wat de renovatie op termijn onbetaalbaar zou maken.

Het in de XIXe eeuw gebouwde Justitiepaleis beantwoordt natuurlijk niet meer aan de hedendaagse behoeften en vereisten. Het moet worden gerenoveerd en aangepast aan een moderne en toegankelijke justitie. Het moet worden geïnformatiseerd en de arbeidsomstandigheden in de griffies en kantoren moeten worden aangepast. Dat betekent geenszins dat het gebouw zijn rechtsprekende functie moet verliezen.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

relative à l'avenir du Palais de Justice

Le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu les arrêtés du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale des 3 mai 2001 et 28 février 2008 réalisant le classement du Palais de Justice de Bruxelles ;

Vu la demande soutenue en 2008 par la Direction des Monuments et des Sites de la Région bruxelloise que le Palais de Justice de Bruxelles soit reconnu par l'UNESCO comme patrimoine mondial de l'humanité ;

Considérant que cette demande affichait la volonté de ne pas modifier l'affectation du bâtiment, à savoir abriter la fonction de juger ;

Constatant, cependant, la désaffectation progressive du Palais de sa fonction d'origine ;

Vu le concours international d'idées intitulé «Brussels Court House : Imagine the future !» lancé début 2010 par le Gouvernement fédéral en vue d'une affectation nouvelle du Palais ;

Considérant qu'il est souhaitable de maintenir et de rétablir la fonction judiciaire du Palais, moyennant la modernisation de son aménagement et sans exclure de le doter d'autres fonctions ;

Considérant les récentes déclarations du Ministre de la Justice prônant à titre principal le maintien de la fonction de juger au sein du Palais ;

Considérant que le Palais de Justice, tant symbole de la justice qu'élément inestimable du patrimoine commun, ne peut être confisqué aux citoyens ;

Demande au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale de prendre en compte ses légitimes inquiétudes et de solliciter du Gouvernement fédéral la mise sur pied d'une concertation avec lui ainsi qu'avec les principaux acteurs du monde judiciaire en vue de l'élaboration d'un master plan pour terminer les travaux de rénovation et d'assurer la pérennité de la fonction de juger sans exclure toutefois que le Palais puisse accueillir d'autres fonctions.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende de toekomst van het Justitiepaleis

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement,

Gelet op de besluiten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 mei 2001 en 28 februari 2008 tot bescherming van het Justitiepaleis van Brussel;

Gelet op de aanvraag die de Directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2008 heeft gesteund om het Justitiepaleis door de UNESCO te laten erkennen als werelderfgoed van de mensheid;

Overwegende dat in het kader van de aanvraag te kennen werd gegeven dat de bestemming van het gebouw, te weten de rechtsprekende functie, niet zou worden gewijzigd;

Evenwel vaststellend dat de oorspronkelijke functie van het Justitiepaleis geleidelijk wordt afgebouwd;

Gelet op de internationale ideeënwedstrijd "Brussels Court House: Imagine the future !" die begin 2010 door de federale regering op touw is gezet met het oog op een nieuwe bestemming voor het Justitiepaleis;

Overwegende dat het wenselijk is om de rechtsprekende functie van het Justitiepaleis te behouden en te herstellen door het gebouw te moderniseren en zonder uit te sluiten dat het andere functies krijgt;

Gelet op de recente verklaringen van de Minister van Justitie, die de rechtsprekende functie in het Justitiepaleis wil behouden;

Overwegende dat het Justitiepaleis zowel een symbool van justitie als een erfgoedgebouw van onschatbare waarde is en niet mag worden afgenomen van de burgers;

Verzoekt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om rekening te houden met zijn legitieme bekommernissen en de federale regering te verzoeken om met haar en met de belangrijkste actoren van de gerechtelijke wereld overleg te plegen teneinde een masterplan uit te werken en aldus de renovatiewerken te voltooiën en het voortbestaan van de rechtsprekende functie te verzekeren, zonder evenwel uit te sluiten dat het Justitiepaleis nieuwe functies kan krijgen.

Cette concertation aurait également pour mission de déterminer des pistes de solution aux problèmes d'aménagement et à la nécessaire sécurisation du lieu.

Vincent LURQUIN (F)
Freddy THIELEMANS (F)
Julie de GROOTE (F)
Bianca DEBAETS (N)
Annemie MAES (N)
Marie NAGY (F)

Het overleg zou eveneens dienen om oplossingen aan te reiken voor de renovatieproblemen en de noodzakelijke beveiliging van het Justitiepaleis.